

Instruks for søk etter familiegupper av gaupe – gjeldende for Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF)

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt (www.rovdata.no)
Versjon 06.01.2015

Bakgrunn

Bestanden av gaupe i Norge er siden 1996 kartlagt og overvåket årlig ved å telle opp antall familiegupper (hunndyr i følge med årsunge(r)) med bakgrunn i registreringer av familiegupper og bruk av avstandsregler. I årene fra 2004 til 2014 ble det i tillegg benyttet et fast nettverk av indekslinjer som ble gått på sporsnø hver vinter i regi av Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF). Målsettingen med indekslinjene var å følge utviklingen i bestanden over tid gjennom eventuelle endringer i sporkryssingsfrekvens på linjene ("gaupeindeks"). Arbeidet med å spore langs indekslinjer ble startet som et forsøksprosjekt, og ble iverksatt kun i noen utvalgte deler av landet.

I 2014 ble det gjennomført en evaluering av linjetakseringen, og av hvordan takseringene har bidratt i gaupeovervåkingen. Evalueringen konkluderte med at systemet med takseringslinjer ikke hadde fungert etter hensikten, og anbefalte at det ble designet et nytt system som fokuserte på å registrere familiegupper av gaupe. Det ble foreslått å gjennomføre systematiske sporsøk etter familiegupper, og viltkamera ble nevnt som et mulig supplement i områder med ustabile sporsnøforhold. Verdien av lokal involvering og medvirkning ble fremhevet, og det ble anbefalt at personell fra NJFF ble involvert videre i arbeidet.

Høsten 2014 ble det nedsatt en arbeidsgruppe med oppdrag å designe et landsdekkende system for systematisk søk etter familiegupper av gaupe. Resultatet av arbeidet er nedfelt i denne instruks. NJFF vil ha en viktig rolle i gjennomføringen av arbeidet i felt i tett samarbeid med Statens naturoppsyn (SNO). Arbeidet utføres gjennom Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt på oppdrag fra Miljødirektoratet.

Oppdaterte versjoner av denne instruksen vil til enhver tid finnes under overvåking av gaupe på www.rovdata.no. Der vil man også finne en nærmere beskrivelse av overvåkingsmetodikken.

Målsetting

Registrere familiegupper av gaupe.

Registreringsperiode

Sporsøk etter familiegupper skal utføres i registreringsperioden som er 1. oktober – 28. (29.) februar.

Registreringsområde

Hele landet, i områder med fast forekomst av gaupe. Registreringsområdene som NJFF skal ha ansvar for å søke i defineres nærmere av Rovdata.

Gjennomføring av sporsøk

Sporsøk skal gjennomføres til fots eller på ski, da det erfaringsmessig er beste måte å få med seg alle spor på. På brøytede skogsbilveier kan bil benyttes til sporsøk dersom det er forsvarlig og egnet.

Ved funn av gaupespor skal disse følges til det er avklart om det er flere gauper som går sammen. Erfaringsmessig kan det som ser ut som spor etter et enkelt dyr vise seg å være flere dyr sammen. Spesielt aktuelt er dette når dyrene synker dypt ned i snøen. Størst sjanse for å avklare om det er en eller flere gauper sammen har man når sporene krysser naturlige hindre i terrenget eller steder med liten snødybde slik som for eksempel veier.

Husk! Ikke gå i gaupenes sporløyper ved sporing. Gå på siden slik at sporløypene er mulig å tyde for SNO ved feltkontroll.

Organisering og rapportering

NJFF organiserer arbeidet og sørger for å fordele sporingarbeidet på et passende antall personer i de ulike områdene. Erfaring og kontinuitet er viktige faktorer, og det er ønskelig at antallet personer som utfører sporingene begrenses for å sikre høyest mulig kvalitet på gjennomføring og rapportering og minimere administrasjonen.

NJFF skal gjennomføre sporsøk etter familiegupper av gaupe i potensielt gaupehabitat i områder som er definert av Rovdata. Sporsøk skal gjøres innenfor registreringsperioden, og all leteinnsats skal dokumenteres ved at det benyttes GPS under arbeidet. Sporloggene overføres til en PC og lagres i Rovbase.

Ved å sammenstille sporloggene på digitale kart får man en detaljert oversikt over hvor søk etter spor er gjort og en geografisk fordeling av leteinnsats. Sammen med GPS-loggene fra SNO sitt feltarbeid på gaupe vil dette gi en god oversikt over feltinnsatsen i gaupeovervåkingen (dekningsgrad).

GPS-loggene skal innrapporteres av den enkelte sporer til regionalt ansvarlig i NJFF, som er ansvarlig for kvalitetssikring og sammenstilling av sporloggene og for å importere sporloggene i Rovbase.

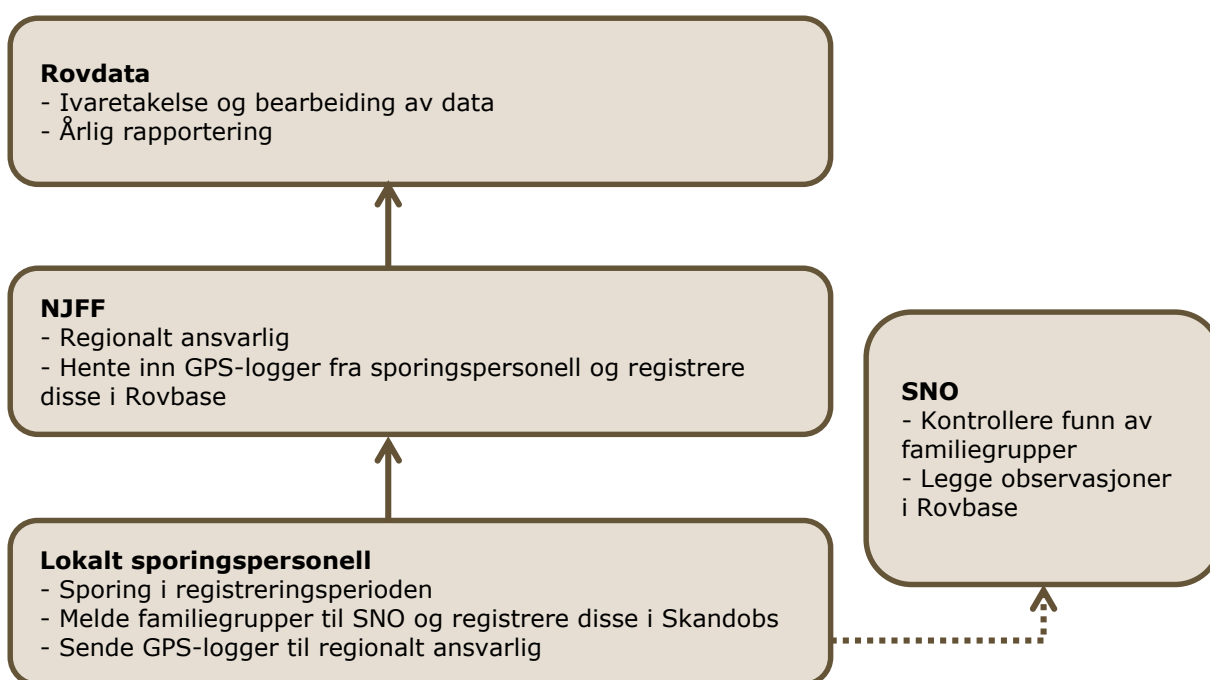
Det skal minimum utføres 10 km sporingarbeid per kvadratmil (100 km²) av tilgjengelig gaupehabitat innenfor definert område i fylkene. Registeringspersonellet velger selv hvor sporsøk gjøres innenfor definert område ut fra lokalkunnskap om hvor det er størst sannsynlighet for å oppdage gaupespor, for eksempel bratte berg der gauper ofte har dagleier, lokale rådyrkonsentrasjoner etc.

Alle registreringer av familiegupper av gaupe skal uten opphold rapporteres til Statens naturoppsyn (SNO), slik at minst mulig tid går tapt med tanke på påkrevd kvalitetssikring. SNO er ansvarlig for feltkontroll av spor etter familiegupper av

gaupe. Varsel skal gis i felt enten ved å ringe SNO eller ved å legge registreringen inn i Skandobs ved bruk av applikasjonen for smarttelefoner, Skandobs-Touch. SNO får SMS-varsel straks registreringen er lagt i Skandobs.

Alle registreringer av familiegrupper som gjøres i løpet av registreringsperioden gjennom dette oppdraget skal legges inn i Skandobs enten ved bruk av applikasjonen for smarttelefoner i felt eller gjennom internett (www.skandobs.no) i ettertid. Ved opprettelse av bruker i Skandobs skal NJFF velges i feltet for tilhørighet (under Min profil).

Rovdata er gjennom Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt ansvarlig for ivaretagelse og bearbeiding av data og for rapportering.

Figur 1. Organisering av søk etter familiegrupper av gaupe

Ansvarsfordeling

Rovdata

Årlig

- Sørge for eventuelle oppdateringer av instruks.
- Rapportere resultatene fra NJFF sitt arbeid i de årlige statusrapportene over antall familiegrupper av gaupe i Norge.
- Delta på møter sammen med NJFF hvor registreringsarbeidet er tema.

Regional NJFF

Ved etablering

- Etablere et fast nettverk av sporingspersonell som har god lokalkunnskap om arealbruk og bevegelsesmønster hos gaupe.

Søk etter familiegrupper NJFF – 06.01.2015

- Sørge for opplæring av sporingspersonellet i bruk av GPS og produksjon av sporlogger.
- Sørge for innføring i bruk av Skandobs og Skandobs-Touch (App).

Årlig

- Hente inn GPS-loggene fra sporingspersonellet, sørge for at sporloggene er ryddige og lagre loggene i Rovbase innen **1. april**.

Sporingspersonell

Årlig

- Gjennomføre sporingsarbeidet i løpet av registreringsperioden som er 1. oktober – 28. (29.) februar.
- Uten opphold melde registreringer av familiegrupper av gaupe til SNO.
- Lagre alle registreringer av familiegrupper i Skandobs (www.skandobs.no)
- Fortløpende oversende GPS-loggene per e-mail til regionalt ansvarlig i NJFF.
- Informasjon om antall spordøgn, sporingsforhold og metode for sporing (for eksempel på ski) skal oversendes i e-mail sammen med sporloggene.

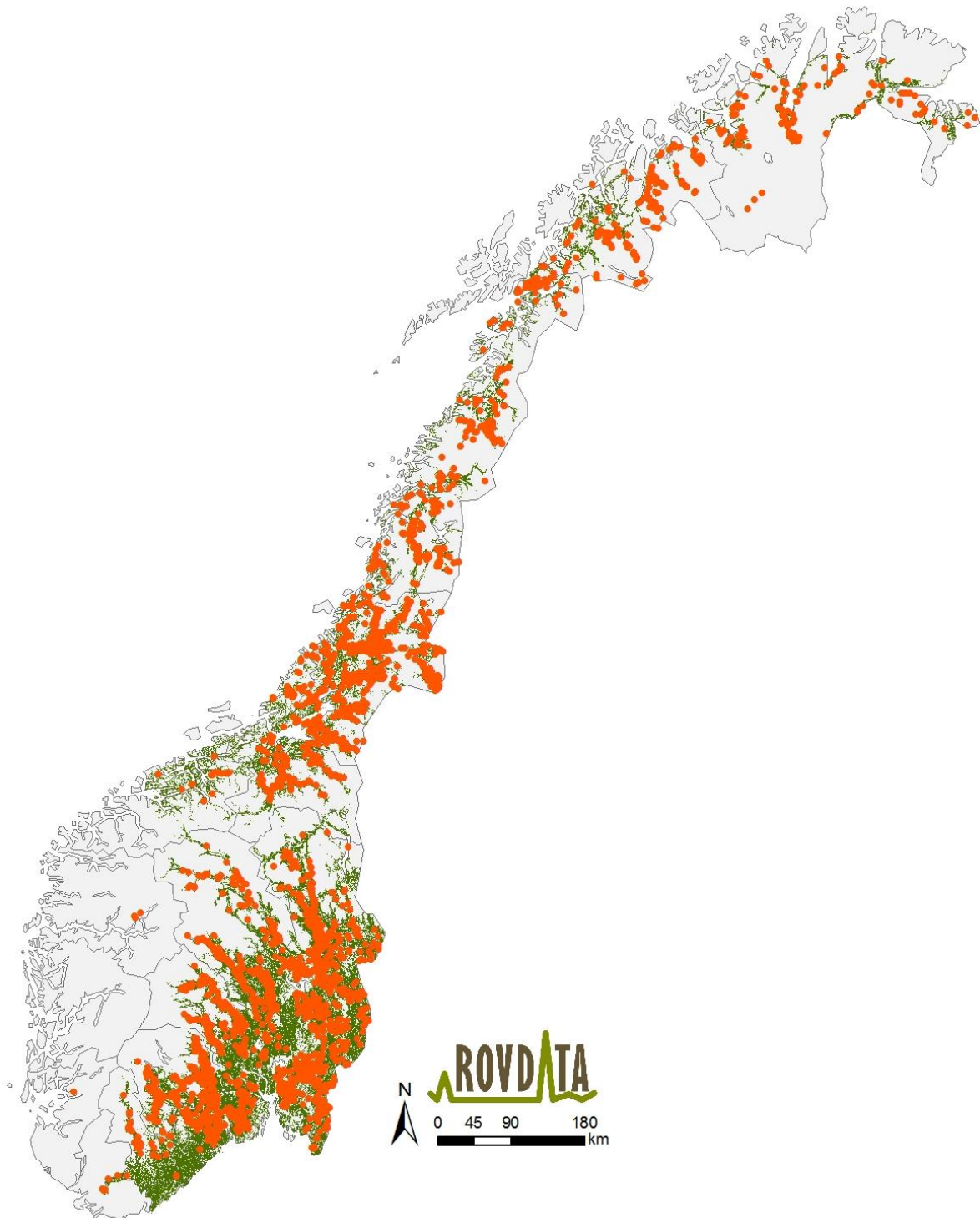
Sporingsområder

Tabell 1. Oversikt over mengde gaupehabitat (km²) og krav til minimum sporingslengde i de ulike fylkene.

Fylke	Gaupeareal (km ²)	Minimum sporingslengde (km)
Finnmark	2449	245
Troms	2563	256
Nordland	4974	497
Nord-Trøndelag	6694	669
Sør-Trøndelag	4166	417
Møre og Romsdal	2122	212
Oppland	7079	708
Hedmark	13129	1313
Østfold	2580	258
Oslo og Akershus	3497	350
Vestfold	1389	139
Buskerud	6179	618
Telemark	6364	636
Aust-Agder	4241	424
Vest-Agder	208	21
Totalt	67634	6763

Figur 2. Oversikt over områder for sporsøk i de ulike fylkene.

Figur 2. Oversikt over alle verifiserte registreringer av familiegrupper av gaupe (orange sirkler) i perioden 1998 – 2014. Kartlaget med områder for sporsøk i de ulike fylkene ligger under.